

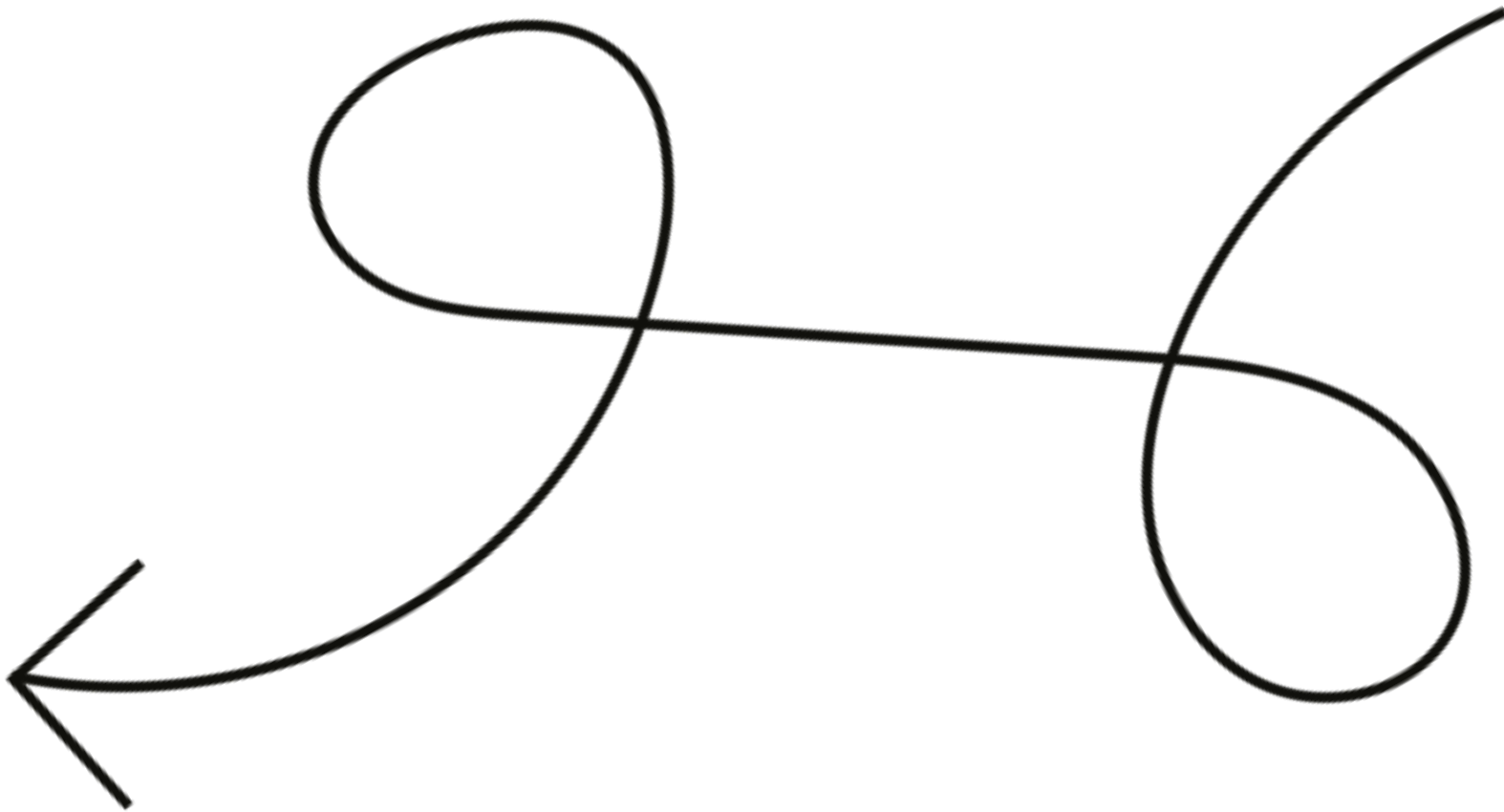
Rapport: Tjänsteföretagen och den offentliga upphandlingen

IT&Telekomföretagens medlemmars svar

Bakgrund, metod & fakta

För att få en lägesbild av hur tjänsteföretagen upplever den offentliga upphandlingen ur olika aspekter har Almega genomfört en enkätundersökning bland förbundens medlemsföretag. Enkäten kunde besvaras mellan den 7-27 oktober 2020 och skickades till samtliga förbund förutom Tågföretagen och Säkerhetsföretagen och ca 1500 svar inkom. Almega har tagit fram en rapport där resultatet av samtliga inkomna svar och en analys av situationen presenteras. Ta del av rapporten [här](#).

Vi har brutit ut svaren från IT&Telekomföretagens medlemmar (161 stycken) och presenterar här resultat och slutsatser. Enkäten var uppdelad i två delar, en mer generell och en som fokuserade på hur coronapandemin påverkat företagen.

Sammanfattning

Del 1: Generella frågor om offentlig upphandling

- Undersökningen visar att 61 procent av de svarande deltar i offentlig upphandling.
- De fyra vanligaste anledningarna till varför man inte deltar är (tre svarsalternativ var möjliga):
 1. Det är för mycket tidskrävande formalia (47 procent)
 2. Det är för mycket fokus på lägsta pris (34 procent)
 3. Offentlig sektor är ingen naturlig kund i vår bransch (28 procent)
 4. Det ställs för många och irrelevanta krav (24 procent)
- Av de svarande anser 58 procent att processen kring att delta i offentliga upphandlingar är mycket krånglig eller krånglig. Endast 1 procent angav att den var mycket enkel.
- Av de svarande anser 45 procent att processen kring offentliga upphandlingar under de senaste tre åren har blivit mycket krångligare eller krångligare. 29 procent anser att den är som tidigare och endast 3 procent att den blivit enklare.
- På frågan om hur man generellt ser på kravställandet inom offentliga upphandlingar anger 63 procent att alla eller nästan alla upphandlingar innehåller irrelevanta krav.
- På frågan hur man ställer sig till upphandlingar som har ett stort pridfokus svarade 66 procent att man ogärna eller ganska ogärna deltar i sådana upphandlingar.

- En av frågorna avsåg hur man ställer sig till upphandlingar där det krävs att vinnande leverantör ska sysselsätta arbetslösa inom ramen för det upphandlade kontraktet. Här svarade 45 procent att de ogärna deltar i sådana upphandlingar och 34 procent att den inte visste eller hade någon uppfattning.

Här kunde det även lämnas fritextsvar och bland dem återfanns bl.a. följande kommentarer:

- Det är ofta högt ställda krav på tjänsten och leveransen men det blir motstridigt då arbetslösa ska utföra dem. Hur kvalitetssäkras dessa?
- Vi måste fritt få välja vilka resurser vi använder för att kunna garantera en kvalitet i leveransen.
- Orimligt krav då det är behovet av kompetens som ska styra.
- Det är inte rimligt att offentlig sektor bestämmer över hur privata företag rekryterar.

- En fråga fokuserade på hur man upplevde att den upphandlande parten kontrollerar att företaget lever upp till kraven under avtalstiden. Här svarade 32 procent aldrig eller nästan aldrig medan 47 procent svarade alltid eller nästan alltid.
- Vad gäller hur kontrollen skett, d.v.s. om den skett på ett sätt som säkrar kvaliteten i leveransen, svarar 5 procent att det alltid görs och 5 procent att det aldrig görs.
- På frågan om man anser att de offentliga aktörerna har en bra dialog med marknaden inför sina upphandlingar svarade endast 1 procent att det alltid sker. 55 procent svarade att det aldrig eller nästan aldrig sker.

Del 2: Konsekvenserna av coronapandemin

- Första frågan var hur coronapandemin påverkat affärerna med offentlig sektor och den absolut största gruppen, 64 procent, uppgav att de påverkats varken positivt eller negativt.
- Den andra frågan fokuserade på hur affärerna med offentlig sektor påverkats positivt och här var det endast 29 svaranden. Av dem uppgav 75 procent att efterfrågan ökat på deras produkter/tjänster, 50 procent att de haft en bra dialog om deras möjlighet att leverera under krisen och 42 procent att deras ingångna avtal har upprätthållits.
- Den sista frågan fokuserade istället på hur affärerna med offentlig sektor påverkats negativt och här var det 41 svaranden. Här var det istället 89 procent av dem som uppgav att det var en minskad efterfrågan på deras produkter/tjänster och 80 procent att upphandlingar senarelagts.

"Innovation behöver prioriteras framför pris, ökad dialog mellan offentlig sektor och leverantörer är av största vikt och rätt kompetens är grundläggande för framgångsrika upphandlingar"

Fria kommentarer

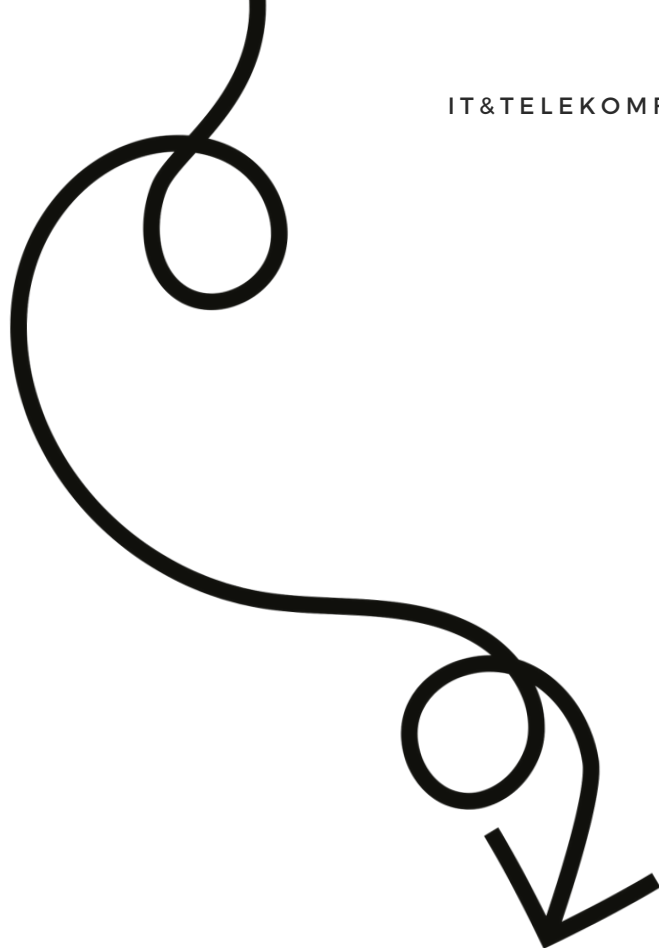
I slutet av enkäten fanns möjlighet att lämna fria kommentarer om offentlig upphandling, en väl nyttjad möjlighet.

En absolut majoritet av kommentarerna pekade på problematiken kring prispress och fokus på lägsta pris hos upphandlarna. Detta på bekostnad av kvalitet (frånvaro av kvalitativ utvärdering) och innovation. Prissättningen måste vara sund för att också skapa en sund marknad.

Flera framförde också att de upplevde att offentlig sektor vinklar upphandlingarna mot en leverantör som man önskar.

I flertalet av kommentarerna pekar även på att upphandlarna använder gamla krav och har dålig kompetens bl.a. om det som upphandlas, vilket påverkar processen negativt. Det efterfrågas en utökad dialog i processen. Flera pekar även på att formalian vid offentlig upphandling är tidskrävande.

Slutsatser

Samtliga svar på Almegas undersökning visar att följande utmaningar är de viktigaste orsakerna till att tjänsteföretag inte deltar i offentlig upphandling, trots att offentlig sektor är en naturlig kund inom deras bransch:

- Det är för mycket fokus på lägsta pris
- Formalian vid offentlig upphandling är alltför tidskrävande
- Det ställs för många och irrelevanta krav

Vi kan konstatera att den bilden delas av de svar som lämnats av IT&Telekomföretagens medlemmar.

Svaren på enkäten stärker slutsatserna i den rapport som IT&Telekomföretagen presenterade i september 2020, "Leverantörer av samhällsnytta". I den framkommer att innovation behöver prioriteras framför pris, att en ökad dialog mellan offentlig sektor och leverantörer är av största vikt och att rätt kompetens är grundläggande för framgångsrika upphandlingar.

Vad gäller krav på sysselsättning av arbetslösa inom ramen för det upphandlade kontraktet gör IT&Telekomföretagen tolkningen att det inte är ett lika vanligt förekommande krav i vår bransch, i jämförelse med andra branscher inom Almega.